

Laatste onderzoeken op Zwaagdijk met telersfinanciering via PT

Uitgebreid programma

'Dit onderzoek wordt gefinancierd door telers via het Productschap Tuinbouw. Deze vermelding bij veel openbaar onderzoek is na 2013 voltooid verleden tijd. Dit jaar voert Proeftuin Zwaagdijk nog proeven uit in vollegrondsgroente met directe telersfinanciering. Een overzicht.

tekst Joost Stallen, foto's Proeftuin Zwaagdijk

Sinds het wegvallen van dimethoaat zitten spruitentelers ernstig verlegen om een sterk middel tegen late koolvlieg. Tracer werkt redelijk op koolvlieg en goed tegen rupsen, maar mag na een trayplaat-behandeling nog slechts een keer worden gebruikt in de teelt. Met het wegvallen van Mundial voor sluitkool en boerenkool is dit praktijk voor de telers van deze gewassen. Pyrethroiden werken alleen als de vliegen worden geraakt en de werking vermindert bij warm weer. In twee spuitproeven in het Zuidwesten worden bekende en experimentele middelen getoetst. Tegelijk wordt de vlucht van de late koolvlieg gevolgd, ter bepaling van het optimale spuittijdstip. Omdat het middel diep in het gewas moet doordringen, wordt gespoten met relatief veel water, tot 600 liter per hectare. Als Tracer in de teelt nog slechts eenmaal kan worden ingezet, ontstaat in kleinere koolsoorten als Chinese en boerenkool meer ruimte voor rupsen. Steward is in

In spuitproeven in het Zuidwesten worden bekende en experimentele middelen tegen late koolvlieg getoetst.

deze teelten niet toegelaten. Proeftuin Zwaagdijk zoekt naar alternatieve middelen om dit groeiende probleem te tackelen. Dat middelonderzoek gebeurt in sluitkool en bloemkool, de resultaten kunnen worden gebruikt voor toelating in kleinere koolteelten.

Schermmrot, muggen en rupsen

De veiligheidstermijn is van belang bij middelen die eventueel kunnen worden gebruikt tegen schermmrot in broccoli. "Een ongrijpbaar probleem", karakteriseert Jan de Lange, "omdat de (bacterie)infectie zich ineens aandient met warm, vochtig weer. Je wilt eigenlijk een middel dat je preventief kunt inzetten."

Rotstrukken veroorzaakt door geïnfecteerde messen

Volgens onderzoeker Jan de Lange is inmiddels duidelijk dat de voor rotstrukken verant-

woordelijke phytophthora-schimmel (*P. brassicae*) vooral wordt verspreid rond de oogst, bijvoorbeeld met het mes dat wordt gebruikt. Het mes tussentijds ontsmetten is niet praktisch. Voor de hand liggender is het snijvlak van de kool meteen na het snijden te desinfecteren. De vraag is hoe dat goed aan te pakken. Het snijvlak op de oogstband bestralen met uv-licht is een optie, want houdt het snijvlak droog. De dosering is lastig, want te veel uv kan koolverbranding geven. Verder worden enkele biologische middelen bekeken. Uitsluitend middelen zonder veiligheidstermijn komen in aanmerking.

In koolsoorten als Chinese en boerenkool mag Steward niet. Daardoor dreigt meer ruimte voor rupsen. Met onderzoek in sluitkool wordt naar alternatieven gezocht. foto Groenten & Fruit

Vorig jaar verminderden middelen met bitterzout de druk van schermrot in broccoli significant. Dit onderzoek gaat door.

Vorig najaar verminderden proeven met bitterzout (vast, Epson MicroTop B Mn, 15 kilo per hectare) de aantasting significant. Dit jaar wordt bekeken welke elementen hiervoor verantwoordelijk zijn.

Verder wordt gekeken naar middelen met een lage concentratie koper of zink, die een antibacteriële werking zouden hebben.

In vervolgonderzoek wordt gekeken naar de koolgalmugbestrijding met Movento tegen de larven en Movento + pyrethroiden om ook de muggen aan te pakken. In de praktijk wordt vaak de derde en vijfde week na planten gespoten met Movento en tussendoor met pyrethroiden tegen rupsen. Vorig jaar lukte het in een proef met geleid spuiten op basis van een schadedrempel, om het aantal bespuitingen te halveren. Dit onderzoek wordt dit jaar voortgezet. Dit voorjaar doken half juni de eerste muggen op. Eind juni was de spuitdrempel op het perceel in Andijk nog niet gepasseerd.

Rupsen, waaronder de gamma-uil, kunnen veel schade geven in ijsbergsla. Bestrijden kan met middelen als Decis, Xentari en Turex, maar die hebben elk hun beperkingen. Proeftuin Zwaagdijk kijkt naar experimentele en bestaande middelen (als Tracer, niet toegelaten) om de bestrijdingsmogelijkheden te verbreden. De proeven worden wellicht uitgevoerd in andijvie en de uitkomsten zijn te extrapoleren naar ijsbergsla.

Onkruid

Het ontbreekt in ijsbergsla aan herbiciden na-opkomst tegen onkruiden die niet of onvoldoende zijn bestreden met middelen als Kerb, chloor-IPC en Legurame voor of rond het planten. Gekeken wordt naar bodemherbi-

Elektrolysewater damt gevolgen phytophthora in

Vorig jaar bleek in de trek van witlof de toevoeging van elektrolysewater (Aquanox en neutraal oxidatiewater, NOW) aan het proceswater phytophthora te onderdrukken in kunstmatig geïnfecteerde wortels. Elektrolysewater en NOW bevatten radicalen (waaronder ozon, waterstofperoxide en chloorbevattende verbindingen), waardoor een desinfecterende werking ontstaat. Dit jaar wordt nadrukkelijker gekeken naar de effecten van de doseringsfrequentie en de giftgrootte per dosering. "Voor een gangbare teler is deze aanpak wellicht onvoldoende, voor

een biologische teler liggen er zeker mogelijkheden."

ciden en naopkomstmiddelen die lastige onkruiden als melde, herderstasje, klein kruiskruid en grassen wel aanpakken. In de voorbije jaren zijn al veel herbiciden getest. Die bleken vaak effectief en te onveilig voor het gewas. "Dit jaar gaan we verder met middelen die ook wat dat betreft het gunstigst voor het gewas bleken." Het onderzoek naar mogelijkheden voor de onkruidbestrijding in erwten, spinazie en kruiden wordt voortgezet. Toegelaten middelen in erwten werken onvoldoende tegen onkruiden als distel en zwarte nachtschade. De werkgroep industriegroenten van LTO wil zich oriënteren op nieuwe middelen en op middelen die in stamslaboon zijn toegelaten.

De werkzame stof in Asulam komt waarschijnlijk weer beschikbaar in spinazie. Hiernaast zijn voor alleen voor opkomst Centium 360 SC (clomazone) en na opkomst fenmedifam toegelaten. Beide bestrijden eenjarige tweezaadlobbigen en onder andere grassen worden ongemoeid gelaten. Bovendien kunnen deze middelen in spinazie onder bepaalde omstandigheden schade en productieverlies veroorzaken. Er is dringend aanvulling gewenst.

Dat laatste geldt nog meer voor kruiden, want daarvoor zijn soms helemaal geen herbiciden toegelaten. Doordat de benodigde mechanische en handmatige onkruidbestrijding kostbaar is, dreigen bepaalde kruidenteelten uit Nederland te verdwijnen. ●

Onkruid in sla, met uitval en groeiremming door experimentele herbiciden.